

Näringsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Vår referens/dnr: 2023–119
Er referens/dnr: KN2023/03687

Stockholm 2023-11-17

Remissvar

Nya bestämmelser i anslutning till konkurrensregelverket

Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad promemoria och vill med anledning härav anföra följande.

Promemorian kan sägas innehålla tre delar. Det handlar om författningsändringar som kompletterar

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1925 av den 14 september 2022 om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och (EU) 2020/1828 (Förordningen om digitala marknader, förkortat DMA), samt
2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2560 av den 14 december 2022 om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden (förkortat FSR).

Slutligen innehåller promemorian även

3. förslag till EU-rättsliga anpassningar av vissa svenska regler som gäller konkurrensbegränsande avtal mellan företag om produktspecialisering och om forskning och utveckling.

Vad gäller de EU-rättsliga anpassningarna av de nyss nämnda konkurrensrättsliga gruppundantagen så syftar dessa ändringar till att samma materiella regler ska gälla för bedömningen av konkurrensbegränsande specialiseringsavtal och avtal om forskning och utveckling, oavsett om svensk konkurrensrätt eller EU:s konkurrensrätt är tillämplig i det enskilda fallet. Svenskt Näringsliv anser det grundläggande att konkurrensrätten hanteras harmoniserat inom EU i så stor utsträckning som möjligt, och tillstyrker förslagen som förs fram i promemorian.

Svenskt Näringsliv är även positiv till att Konkurrensverket utses som nationell ansvarig myndighet för att understödja och vara huvudsaklig nationell kontaktpunkt för EU-kommissionen avseende både DMA och FSR, såsom promemorian föreslår. DMA och FSR är rättsakter som Svenskt Näringsliv i grunden välkomnar, om än med flertalet synpunkter på respektive rättsakt. Det är viktigt att dessa två förordningar tillämpas på ett förutsägbart, rättssäkert, effektivt och så långt möjligt harmoniserat sätt i de olika medlemsstaterna.

Den fråga som föranleder särskilda överväganden i promemorian är den om att ge Konkurrensverket behörighet att och befogenheter för att på eget initiativ genomföra en sådan utredning som avses i artikel 38.7 i DMA-förordningen. I detta ingår inte minst

möjligheten att, baserat på egenhändigt insamlad information eller utifrån information som lämnats av tredje man, genomföra platsundersökningar hos en grindvakt som misstänks för en överträdelse av DMA-förordningens bestämmelser i artikel 5, 6 och 7, men även att ålägga företag att inkomma med uppgifter och att hålla förhör.

Ett alternativt förfarande skulle vara att Konkurrensverket inte ges en sådan behörighet, och att myndigheten vid indikationer om överträdelser av regelverket skulle sända dessa vidare till EU-kommissionen och därefter invänta kommissionens bedömning och eventuella beslut om att påbörja en granskning.

Fördelarna med att Konkurrensverket ges föreslagna behörigheter och befogenheter är att man kan agera snabbare och mer effektivt för att upprätthålla regelefterlevnad och väl fungerande marknader. De nationella konkurrensmyndigheterna får allmänt anses ha god marknadskännedom och direktkontakt med marknadens aktörer, och kan effektivt samla in och bedöma nödvändig information för att kunna ta ställning till om ytterligare utredningsåtgärder bör vidtas. Det kan även tänkas att EU-kommissionen på grund av resursbrist väljer att inte prioritera en potentiell överträdelse, som likväl kan ha betydelse för marknadens funktionssätt i en svensk kontext.

Det finns även en rimlighet i att Konkurrensverket på eget initiativ kan genomföra en granskning både utifrån artikel 102 i EUF-fördraget (missbruk av dominerande ställning) och DMA-förordningens bestämmelser, eftersom båda dessa regelverk kan vara aktuella vid utredningsåtgärder visavi en grindvakt. Det ska dock påminnas om att regelverken i grunden tjänar olika syften. Syftet med DMA är att säkerställa att marknader där det finns grindvakter är och förblir öppna och rättvisa, vilket kompletterar och är skilt från konkurrensrättens mål om att skydda konkurrensen mot snedvridning.

En harmoniserad tillämpning av konkurrensreglerna och DMA-förordningen är av central betydelse för företagen, i synnerhet de grindvakter som är föremål för det nya regelverket. Dessa bolag verkar i hela Europa, och påverkas negativt både avseende administrativ börda och rättssäkerhet om olika nationella konkurrensmyndigheter gör olika tolkningar av regelverket som grund för om en utredningsåtgärd är motiverad att inleda och fortskrida med, vilka åtgärder som är lämpliga och vilken typ av information som omfattas. Även om det är EU-kommissionen som ensamt har befogenhet att övervaka efterlevnaden av förordningen, så kommer nationella konkurrensmyndigheter som ges befogenheter att på eget initiativ påbörja en utredning att vara tvungna att uttolka förordningens bestämmelser i dessa sammanhang. Det är därför av stor vikt att EU-kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna löpande och i varje enskilt fall utbyter information och samarbetar kring reglernas tillämpning såsom beskrivs i artikel 1, 37 och 38. I detta ingår enligt artikel 38.7 att den nationella konkurrensmyndigheten skriftligen ska underrätta kommissionen innan den vidtar sin första utredningsåtgärd. Det framgår inte i artikeln några närmare detaljer kring detta underrättande.

För att öka möjligheten för EU-kommissionen att säkerställa en harmoniserad tillämpning bör det tydliggöras att Konkurrensverket inte bara ska underrätta kommissionen, utan även förse kommissionen med den information som man anser motiverar utredningsåtgärder enligt DMA-förordningen. Konkurrensverket bör också som utgångspunkt invänta kommissionens svar på detta underrättande, där kommissionen ges möjlighet att lämna synpunkter på den information som översänts, samt om man anser det befogat inleda ett eget förfarande enligt artikel 20, vilket i sådana fall innebär att Konkurrensverket inte genomför en egen utredning utan i stället understödjer kommissionen. Undantag från denna regel, att invänta

kommissionens svar, bör vara möjligt i särskilda fall, om det finns anledning att tro att det brådskar med att genomföra vissa utredningsåtgärder.

Sammantaget förefaller det vara rimligt att Konkurrensverket ges de behörigheter och befogenheter som föreslås i promemorian i detta avseende.

Avslutningsvis kan konstateras att DMA-förordningen utgör ett nytt och komplext regelverk som ställer stora krav på grindvakter att säkerställa följsamhet med regelverket för deras ofta omfattande och varierande verksamheter som anses utgöra centrala plattformstjänster. Flera delar av bestämmelserna behöver uttolkas för varje enskild grindvakt och varje enskild typ av tjänst. Uppgiften blir potentiellt än mer betungande när företagen inte bara har en motpart (EU-kommissionen) att kommunicera med, utan även ett stort antal nationella konkurrensmyndigheter. Det vilar ett stort ansvar på i första hand EU-kommissionen att i ett inledande skede klargöra hur bestämmelserna ska uttolkas i det enskilda fallet, för att på så göra det möjligt för grindvakterna att säkerställa följsamhet med regelverket. Nationella konkurrensmyndigheter som Konkurrensverket kan ha en understödande roll i detta inledande arbete för att säkerställa klarhet, rättslig säkerhet och förutsättningar för följsamhet till regelverket.

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGSLIV

Göran Grén

Stefan Sagebro